

LANDSBYGD.FI

Smittoskyddet i ladugården lönar sig! En snabböversikt på vad man skall fokusera?

Jarkko Niemi, Marja Kallioniemi, Hannele Suvanto &
Gun Wirtanen

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

HELSINGFORS UNIVERSITET
JURALIA-INSTITUTET

SeAMK

Luke
NATURRESURSIINSTITUTET

Kort om EläinBioTurva-projektet

- Målet är att förbättra hanteringen av djursjukdomssituationen i nöt-, gris- och fjäderfågårdar och via det få fram en mera konkurrenskraftig produktion. Målet är att ge uppdaterad information om sjukdomsskyddet i Södra och Mellersta Österbotten samt Österbotten på finska och svenska.
- Projektets åtgärder:
 - Vägledande videon on smittoskydd
 - Biosäkerhetsträffar (träffar med sakkunniga)
 - Seminarier, webinarier och små grupper
 - Handbok inom smittoskydd
 - Animation för planering av gårdens trafik
 - **Hemsidan publiceras i maj-juni 2019: www.luke.fi/biosecurity**
- Finansiering: Programmet för utveckling av landsbygden i Fastlandsfinland 2014–2020
- Genomfört av: Naturresursinstitutet & Helsingfors universitet
Ruralia-institutet

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

HELSINGFORS UNIVERSITET
RURALIA-INSTITUTET

SeAMK

LUKE
NATURRESURSIINSTITUTET

Inledning

- Med sjukdomsskydd menas åtgärder som görs för att **förhindra att sjukdomar sprids på, inom och från gården.**
- Avskiljning, rengöring, desinficering
- Ett bra smittoskydd är framför allt ett driftssätt:
 - Dagliga rutiner och arbetsmetoder
 - Noggrannhet, renlighet
 - Gårdens strukturella lösningar
 - På gården använda produktionsinsatser och erhållen output
 - Människor, djur, fordon och arbetsredskap
 - Skadedjursprogram
 - Planering, skolning, uppföljning

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

HELSINGFORS UNIVERSITET
MARIALIA-INSTITUTET

SeAMK

Luke
NATURRESURSIINSTITUTET

LANDSBYGD.FI

Med smittoskyddet minskas riskerna att sprida djursjukdomar mellan gårdarna och inom gården

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

SeAMK

Luke
NATURRESURSIINSTITUTET

Förebyggande av sjukdomar är grunden för att hantera sjukdomsriskerna

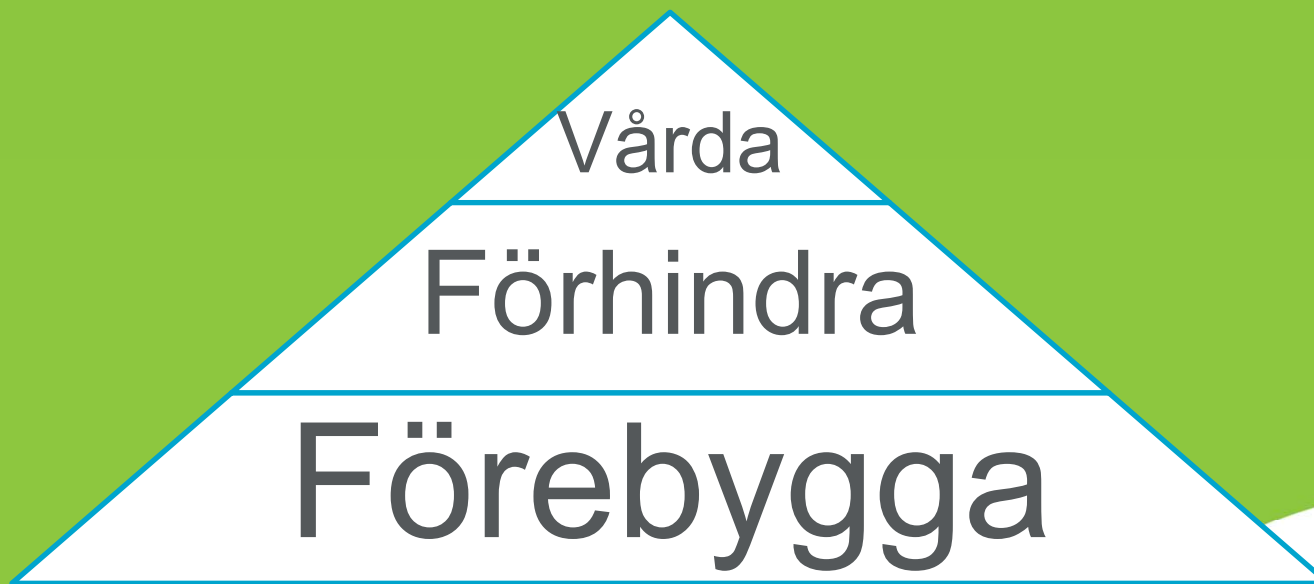

Bild: Dewulf

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

SeAMK

LANDSBYGD.FI

Smittoskyddet...

- ger ekonomiska fördelar
- minskar sjukdomar, som försvagar produktionsresultaten
- förbättrar djurens välmående
- arbetet flyter bättre

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

SeAMK

LANDSBYGD.FI

Sjukdomarna kan breda ut sig längs olika rutter

Inandningsluft

Arbetsredskap
Gemensamma
apparater

Foder

Sällskapsdjur och
skadedjur

Luft

Mjölkbilar och
andra fordon

Människor

Levande djur och
kadaver

**Klipp av spridningskedjan –
Lägg märke till riskerna i
spridningsrutterna**

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

SeAMK

Många olika sjukdomar kan sprida sig i djurhandel med nötkreatur

- Bakteriesjukdomar ss. *Salmonella*, *Streptococcus agalactiae*, *Mycoplasma bovis*, smittosamma klövsjukdomar, bakterier som förorsakar luftvägssjukdomar
- Virussjukdomar ss. virusdiarré, coronavirus eller ”vinterdiarré”, rotavirus
- Luftvägsinfektioner corona, BRSV mm.
- Svampinfektioner: ringorm
- Parasiter; neospora, *Cryptosporidium parvum*, koccidier, löss, mallofager och skabb

Källa: Olli Ruoho, ETT (2017)

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

HELSINGFORS UNIVERSITET
BIOTALIA-INSTITUTET

SeAMK

Luke
NATURRESURSIINSTITUTET

Dålig hygien och bristfälligt smittoskydd....

- Djursjukdomar kan minska mjölkproduktionen eller tillväxten hos nötkreaturen
 - Sjukdomen kan påverka foderintaget
 - Sjuka djur har en förhöjd dödlighetsrisk
- Sjuka djur behöver veterinärvård och vården behöver mera arbetsinsats
- Allt det här leder till ekonomiska förluster

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

SeAMK

Uppskattade kostnader för några djursjukdomar

- Kalvdiarré drygt 50 €/koplats/år
- Juverinflammation i Finland 270-1 750 €/insjuknad ko
 - Avbruten dräktighet 150 €/koplats/år
 - Klövsjukdomar 60 €/koplats/år
- Förluster p.g.a bensjukdomar ca. 100-300 €/sjuk ko

Sjukdomsskyddet förorsakar kostnader, men grunderna kan göras billigt och enkelt

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

SeAMK

Uppmärksamhet krävs:

- Allmän renlighet och hygien
- Foderhygien och hygien vid utfodring, lager & foderbord
 - Skadedjursprogram
- Behandling av gödsel (på gården och på åkern)
- Ren och smutsig sida: foder, mjölk, djur- och gödseltransportrutter
 - Rätt vård åt och isolering av sjuka djur
 - Djurtrafik och anskaffning av djur:
först information sedan anskaffning av djuren
 - Karantän
- Slussar, skyddsutrustning och personers verksamhet då de kommer till gården
 - Gårdens placering

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

SeAMK

ETT rf:s ENKÄT OM SJUKDOMSRISKER PÅ NÖTGÅRDEN-blankett

B. INRE SJUKDOMSMOTSTÅND

5. **Övriga husdjur och skadedjur:** andra djur kommer in i djurstallet, skadedjur

6. **Brytning av smittokedjan, minskning av smittotrycket:** separation av rena och smutsiga sidan, indelning i avdelningar (mjölkcor och nötboskap), engångsanvändning/-tömning (kalvar, nötboskap), djurflöde, arbetsmetoder, sjuka djur och kadaver

7. **Förhöjning av djurs motståndskraft**

8. **Uppföljning av sjukdomar:** Tag prov och gör öppning av kadaverkroppen

9. **Systematisk planering**

10. **Attityd, motivation och samarbete**

C. DE VIKTIGASTE DJURSJUKDOMARNA OCH DERAS SKÖTSEL

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och
miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

HELSINGFORS UNIVERSITET
BIOTALIA-INSTITUTET

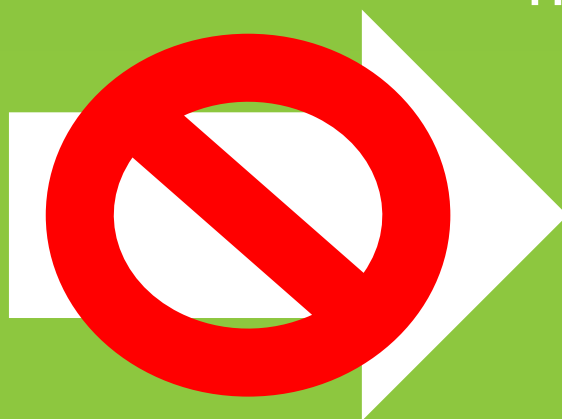
SeAMK

Luke
NATURRESURSIINSTITUTET

Minimera direkta kontakter (nöt nöt)

Möjligen sjukt
nöt kreatur

Nöt kreatur som
utsätts för kontakt
med ett smittat djur

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

SeAMK

LANDSBYGD.FI

Börja dagens arbete med de yngsta djuren eventuellt de ömtåligaste djuren

Kalv

Vuxet
nötkreatur

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

SeAMK

LANDSBYGD.FI

Separera den rena sidan från den smutsiga

Ren sida:
Djur som är benägna
att insjukna

Barriär
(t.ex. smittospärr)

Smutsiga sidan:
direkta eller indirekta
smittokällor

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden

SeAMK

NATURRESURSIINSTITUTET

Fortsätt att uppmärksamma dessa åtgärder

- Man kan själv påverka smittoskyddet!
 - Ta i bruk smittospärrar
 - Lås dörrarna
 - Bekämpa skadedjuren
 - Använd skyddskläder och –skodon
 - Håll rent
- Följ ETT:n råd vid inköp av djur
- Köp djur från möjligast få gårdar och kräv alltid intyg på djurens hälsotillstånd före inköp

Gårdar som är nöjda med smittoskyddet använder flera förebyggande åtgärder än andra!

Ca. 80% av producenterna är tillfreds med sina smittoskyddsåtgärder

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

HELSINGFORS UNIVERSITET
BIOTALIA-INSTITUTET

SeAMK

Luke
NATURRESURSIINSTITUTET

De här åtgärderna kräver mer uppmärksamhet

- God hygien och enkelt att hålla rent: rena ytor och patogener hör inte ihop
- Vid smittospärren byts alltid skyddskläder och-skodon
- Även gäster skall använda skyddskläder och -stövlar under besöket
- Skadedjurskontroll är viktigt för upprätthållning av foderhygien och för kontroll av salmonella mm.
- Håll koll på förvaringen av kadaver och ordna med snabb avhämtning
- Separat karantänområde
- Handhygien (helst eget tvättställ för besökare ss. besökande entreprenörer)
- Djurtransporterna och den interna trafiken

LANDSBYGD.FI

Man kan själv påverka smittoskyddet!

Motivation, attityder kunskaper och färdigheter!

Se ETT:s råd:

<https://ett.fi/sv/sisalto/smittskydd-p%C3%A5-g%C3%A5rdsniv%C3%A5>

Projektet Konkurrenskraft genom biosäkerhet inom djurproduktionen
(Kotieläinalalle kilpailukykyä bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

SeAMK

NATURRESURSIINSTITUTET

I projektet utarbetas en guide med åtgärder för att förhindra smittosamma sjukdomar

FARA!

Smittosamma djursjukdomar är ett allvarligt och växande hot inom djurproduktionen.

HUR BEKÄMPA?

- ✓ Gå igenom åtgärderna som förhindrar smittospridningen.
 - Hur kan man göra det bättre?
 - Vad måste fixas eller ändras?
- ✓ Slå fast en tidsplan för åtgärder och kom överens om övervakningen
- ✓ Kom i gång med små eller med stora steg – instruktioner finns i guiden!
- ✓ Hemsidan lanseras i maj-juni 2019: www.luke.fi/biosecurity

Se ETT:s råd för smittoskydd på gårdsnivå:

<https://ett.fi/sv/sisalto/smittskydd-p%C3%A5-g%C3%A5rdsniv%C3%A5>

Europeiska jordbruksfonden för landsbygdsutveckling: Europa investerar i landsbygdsområden

Närings-, trafik- och miljöcentralen

LANDSBYGD.FI

HELSINGFORS UNIVERSITET
MARILLA-INSTITUTET

SeAMK

Luke
NATURRESURSIINSTITUTET

Tack!

å "Konkurrenskraft genom biosäkerhet
inom djurproduktionen" -projektets vägnar
(Kotieläinalalle kilpailukykyä
bioturvallisuudesta-hanke)

Europeiska jordbruksfonden för
landsbygdsutveckling: Europa
investerar i landsbygdsområden